

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СЕКЦІЯ 14

ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ЗАСОБУ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Томчаковська Юлія Олегівна Контрастивна лінгвістика: прикладні аспекти	641
Строченко Леся Василівна Англомовний військовий дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень	643
Варешкіна Наталія Володимирівна Принцип комунікативної орієнтації у навчанні читання	645
Дихта Наталя Миколаївна, Явдоцук Анастасія Андріївна Поняття юридичного дискурсу, особливості англомовної терміносистеми та її функціонування	648
Єрмоменко Світлана Василівна Українські суфікси суб'єктивної оцінки в англійському перекладі	651
Томчаковський Олександр Георгійович Англомовна навчальна лексикографія	653
Тупікова Тетяна Валеріївна, Козак Тетяна Борисівна Розвиток семантики дієслів sehen та hören у німецькій мові (діахронічне дослідження)	655
Потенко Людмила Олександрівна Особливості утворення сучасних неологізмів як мовного відображення війни у медіатекстах	658
Фрумкіна Арина Леонівна Практична підготовка викладачів немовних предметів до викладання фахових дисциплін іноземною мовою	661
Швелідзе Лідія Дмитрівна Наукова дискусія в контексті професійного спілкування	665
Alexeyev Mykola, Alexeyeva Liudmyla, Synyova Tetiana Old French in the English language of law: historical background	668
Лесневська Катерина Вікторівна Виклики у викладанні та вивченні сучасної юридичної англійської мови	671
Ковальова Ксенія Олександрівна Понятійні ознаки концепту textile в англійській мові	673

Список використаних джерел:

1. Андрейчук Н. Роль контрастивної лінгвістики в розвитку теорії моделювання мови та створенні моделей мовного опису. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. Випуск 5. С. 213–219.
2. Контрастивна лінгвістика. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-5046> (дата звернення: 27.04.2023).
3. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : підручник. Київ : Академія, 2006. 424 с.
4. Volker G. Contrastive Linguistics: Theories and Methods. 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/265070904_Contrastive_Linguistics_Theories_and_Methods (дата звернення: 27.04.2023).

Ключові слова: контрастивна лінгвістика, переклад, методика викладання іноземних мов.

Key words: contrastive linguistics, translation, methodology of foreign language teaching.

СТРОЧЕНКО ЛЕСЯ ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри іноземних мов, доктор філологічних наук, доцент*

АНГЛОМОВНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Час диктує свої умови та розставляє пріоритети: в умовах повномасштабної війни в українському суспільстві надзвичайно зросла роль військового дискурсу у всіх сферах життя. Сьогоднішні події є визначальними для майбутнього як нашої країни у цілому, так і її наукового розвитку зокрема.

Мета запропонованого дослідження полягає в окресленні напрямів дослідження англомовного військового дискурсу як об'єкта лінгвістичних розвідок. Актуальність аналізу власне англомовного військового дискурсу зумовлена глобалізаційними процесами, а також зростанням співпраці збройних сил України з американськими та європейськими військовими, під час якої англійська мова виступає в якості *lingua franca*.

Вивчення військової підмови в її структурному, змістовному та функціональному аспектах можна здійснювати в межах різних дисциплін – когнітивної лінгвістики, теорії дискурсу, термінології тощо. Так, зокрема, військовий дискурс досліджується в аспекті його термінології, стилістичних особливостей, особливостей перекладу та системи концептів. Не менший інтерес представляють неоднорідність його структури, відмінність у функціональній значущості концептів у його різновидах, його міждискурсивні зв'язки, використання одиниць військового дискурсу у художній літературі, ЗМІ та інших типах дискурсу.

Очевидно, що військовий дискурс має як інтегральні характеристики, які поєднують його з іншими інституційними дискурсами, так і диференціальні, специфічні лише для військового дискурсу виходячи з їх функціонального призначення.

Слід зазначити, що комунікація у сфері військової професійної діяльності не замикається рамками одного функціонального стилю, наприклад, наукового, а виражена мовними та мовленнєвими засобами офіційно-ділового та публіцистичного стилів. Таким чином, військова мова – функціональна підсистема літературної мови із соціально обумовленим вибором мовних засобів (військовою термінологією) та способів мовної організації текстів (жанрів) з метою досягнення певних комунікативних завдань у сфері військового професійного спілкування у типових суспільно усвідомлених умовах спілкування.

Розгляд структурного аспекту військового дискурсу передбачає, насамперед, класифікацію текстів, які його репрезентують. Так, наприклад, їх можна поділити на тексти інформаційного змісту (військово-наукові, військово-технічні, військово-інформаційні та військово-публіцистичні) та тексти, що регламентують життя та діяльність військ (статуту та настанови, накази, розпорядження, доповіді, зведення тощо). Стійкі комунікативні кліше – дискурсивні формули – є однією з основних ознак, що дозволяють визначати військовий дискурс як інституційний (що реалізується в заданих рамках статусно-рольових відносин), оскільки вербалізують певну комунікативну ситуацію (наприклад, віддача наказу командиром та його виконання підлеглими) та роблять її зрозумілою всім її учасникам [3].

Близькою до цієї класифікації є диференціація військового дискурсу на формальний та неформальний. До першого різновиду можна віднести військово-художні матеріали, військово-публіцистичні, військово-політичні, військово-технічні та військово-наукові матеріали та акти військового управління (різні військові документи). З точки зору стилістичної характеристики всі військові матеріали відрізняються насиченістю спеціальною військовою лексикою, широким використанням військової та науково-технічної термінології, великою кількістю військової номенклатури та спеціальних скорочень, умовних позначень, що використовуються лише у військових матеріалах [1].

Другий різновид – неформальний військовий дискурс – включає неофіційне спілкування у військовому середовищі, яке як чітко структурований громадський інститут, як соціальна система, також допускає невелику частку особистісного компонента, який виявляє себе в неформальній частині військового дискурсу. Лінгвістична складова цієї частини військового дискурсу характеризується активним використанням соціально-професійного субкоду, а саме – жаргонізмів, сленгу [3]. У межах дослідження неформального дискурсу перспективним напрямом видається аналіз комунікативних стратегій і тактик, а також засобів досягнення комічного ефекту (наприклад, в анекдотах на військову тематику).

Ще одним цікавим напрямом вивчення зазначеної проблематики є аналіз функціонування одиниць англомовного військового дискурсу у медійному просторі – в друкованих ЗМІ, Інтернет-джерелах тощо. Одиниці військового дискурсу сьогодні дуже часто виходять за межі власне військового дискурсу. Цьому сприяє як поточна суспільно-політична ситуація зокрема у нашій країні, так і відкритий характер військових сайтів, що в свою чергу робить військовий дискурс більш доступним для більшості людей, а великий відсоток змісту графічної інформації та розширення первинного тексту за допомогою коментарів та пояснень дозволяє зробити військовий дискурс зрозумілішим, тим самим популяризуючи його. Характерною особливістю мови сучасних ЗМІ є широке метафоричне використання різногалузевої лексики, зокрема, і військової [2].

Вивчення англомовного військового дискурсу є перспективним і з методологічної точки зору, оскільки переклад у військовій сфері та викладання English for specific purposes у військових закладах будуть залишатися затребуваними сферами працевлаштування випускників філологічних спеціальностей в Україні.

Список використаних джерел:

1. Корольова Т., Соріч Р., Александрова О. Військовий дискурс та особливості його перекладу. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : Лінгвістичні науки* : зб. наук. праць. Одеса : Інформаційно-видавничий центр університету ім. К. Д. Ушинського, 2021. № 33. С. 369–387.
2. Шкута О. Г. Відтворення військової термінології українською мовою (на матеріалі сучасних публіцистичних текстів). *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*. 2017. Вип. 34. С. 273–277.
3. Popelyuk V. P., Naumov O. I. Some specific features of translating abbreviations if military English. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Том 32 (71). № 6. Ч. 3. С. 46–51.

Ключові слова: військовий дискурс, термінологія, переклад, типологія.

Key words: military discourse, terminology, translation, typology.

ВАРЕШКІНА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат педагогічних наук, доцент*

ПРИНЦИП КОМУНІКАТИВНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ У НАВЧАННІ ЧИТАННЯ

Основна мета викладання іноземних мов у всіх типах закладів освіти – це розвиток особистості здобувача освіти, який здатен брати участь у міжкультурній комунікації мовою що вивчається, та незалежно вдосконалюватись у мовленнєвій діяльності іноземною